

Kragerø kirkelige fellesråd

Kirkevergen

Bispedømme
Agder og Telemark
Postboks 4662
Kristiansand

Vår ref. rgt

Arkivkode

Deres ref.

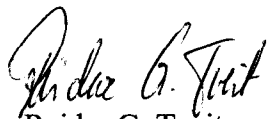
Dato 12.10.2006

HØRINGSUTTALELSE KIRKE – STAT

Vedlagt følger høringsuttalelse fra Kragerø kirkelige fellesråd, samt svar på spørreskjema. I tillegg er svar på spørreskjema fra følgende menighetsråd lagt ved:

Kragerø menighetsråd
Sannidal menighetsråd
Skåtøy menighetsråd
Levangsheia Menighetsråd

Med hilsen

Reidar G. Tveit
konst. Kirkeverge

Kopi: Kirkerådet

Høring om kirke og stat – NOU 2006-2 ”Gjønnes-utvalget”

Høringsuttalelse fra Kragerø kirkelige fellesråd. Saken ble behandlet av fellesrådet i møte den 11.10.2006, der rådet enstemmig vedtok kirkevergens forslag til uttalelse.

Generelt.

Den utredningen som er sendt på høring er, både sett ut fra innhold og ut fra de tidsfrister som er satt for høringen, alt for omfattende til å kunne gis en detaljert og inngående behandling i menighetene. Kirkevergen har derfor valgt å lage en uttalelse formet som merknader med utgangspunkt i det høringsskjemaet som departementet har sendt til høringsinstansene.

Utvalget har ikke utredet alle konsekvenser av sine hovedkonklusjoner, bl.a. må både økonomi, ordningen av arbeidsgiverspørsmål og andre forhold av juridisk karakter avklares nærmere. Det er presisert fra utvalget at forslagene om endring av nåværende ordning vil utløse et omfattende arbeid med å konkretisere nye ordninger.

Det at utredningen lar en del juridiske og praktiske konsekvenser av ny ordning ligge, har nok skapt en del usikkerhet i det arbeidet som nå gjøres i menighetene og i kommunene. Derfor er det viktig i denne høringen å konsentrere seg om hovedspørsmålene, og forutsette at berørte parter også blir rådspurt i en videre prosess, enten den går i regi av kirkens egne organer, eller fortsatt i regi av statsforvaltningen.

De problemstillinger som vurderes i det følgende tar utgangspunkt i spørsmålene til høringsinstansene, jfr. tilsendt spørreskjema. (DNK = Den norske kirke)

(Spørsmål 1 i spørreskjema)

Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Statens oppgave bør være å garantere frihet for alle religionsutøvelse og livssynstilknytning. Staten må også bygge på og aktivt støtte det kristne og humanistiske verdigrunnlag som samfunnet har hatt i generasjoner.

(Spørsmål 2 i spørreskjemaet)

Den norske kirke som statskirke.

Statskirken har hjemmel i grunnloven, og har røtter helt tilbake til reformasjonen og ”det opplyste eneveldet”. Det innebærer at DNK anses som en del av statsforvaltningen, og betyr en rekke begrensninger i forhold til å gi DNK en større selvstendighet (som f. eks. at biskoper og proster er statlige embetsmenn som utnevnes av Kongen). Utvalgets flertall hevder at denne særlige tilknytning til grunnloven bør oppheves, men at DNK i kraft av sin dominerende rolle som trossamfunn fortsatt skal gis en særlig tilknytning til staten gjennom egen kirkelov som forankres i en egen grunnlovsbestemmelse. Med dette grunnlag er det rimelig å slutte seg til flertallets innstilling om å oppheve grunnlovens paragrafer som bestemmer at vi har en statskirkeordning.

(Spørsmål 3 i spørreskjemaet)

I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

Som det fremgår av merknaden under pkt. 2, vil det være ønskelig med en egen Kirkelov vedtatt av Stortinget, men at denne loven samtidig forankres i en paragraf i grunnloven. En slik lov vil understreke DNK's sentrale posisjon i det norske folk og kristentroens plass i norske tradisjoner.

(Spørsmål 4 i spørreskjemaet)

Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

Utvalgflertallet foreslår et delt finansieringsansvar mellom stat, kommune og "kirken selv", der staten står for personalkostnadene, kommunene står for midler til bygging og vedlikehold av kirker og "kirken selv" står for midler til menighetsarbeidet gjennom en "medlemsavgift".

Svaret på om dette er en god modell vil avhenge av hva man legger i begrepet "medlemsavgift". Hvis man med dette mener en avgift som eksklusivt legges på dem som er oppført som medlemmer av DNK, så kan det vanskelig forsvares. Derimot vil den nåværende ordning med delvis finansiering av alle tros- og livssynssamfunn, kunne fortsette i endret form, for eksempel som livssynsavgift. Her vil skatteyttere som ikke tilhører noe tros- eller livssynssamfunn kunne bidra til allmenntilgode formål.

Med disse kommentarene tror kirkevergen at finansieringsmodellen foreslått av utvalgflertallet er en god ordning.

(Spørsmål 5 i spørreskjemaet)

Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

Det er allmenn enighet om at nåværende valgordning for menighetsråd ikke sikrer representativt, spesielt fordi valgdeltagelsen er lav og alternativene oftest ikke foreligger for annet enn endring av kandidatrekkefølge. Valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet kan også kritiseres for svakt kjennskap til kandidatene. Økt bruk av direkte valg vil kunne endre noe av denne situasjonen. Dersom statskirken avvikles kan det imidlertid oppstå et annet demokratiproblem. Menighetene regnes som grunnleggende og viktigste enhet i DNK, men et kirkemøte som får økt myndighet stilles i skyggen. Kirkevergen tror også langt på vei at statskirkemodellen og den nære tilknytningen til kommuneenheten har vært med å sikre demokratiet på lokalplanet i kirken og bidratt til den lokale kirke/menighet har fått en sentral posisjon i dagens kirkelandskap.

(Spørsmål 6 i spørreskjemaet)

Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

Grunnlovens § 2 bør si noe om at Norge som nasjon er tuftet på de humanistiske og kristne grunnverdier, og at dette verdigrunnlaget ligger "i bunnen" for vår politikk, for vårt forhold til medmennesker i eget land og for vår måte å møte utfordringene i en

mer og mer åpen, flerkulturell verden.

At DNK er en evangelisk-luthersk kirke bør fortsatt stå i grunnloven, enten i en ny § 2 eller i en egen grunnlovsbestemmelse om DNK. Verdier som demokrati, rettsstat og menneskeverd vil inngå i andre sammenhenger, som f. eks. internasjonale avtaler og derfor være sikret på andre måter.

(Spørsmål 7 i spørreskjemaet)

Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

Utvalgets flertall har foreslått at kommunen overtar dette ansvaret, men sier samtidig at kommunene kan delegeres ansvaret til fellesrådene. Det er ventet at delegering i praksis vil bli normalordningen, og at en endring av prinsippet vil dermed framstå som unødvendig. Kirkegårdene eller gravstedene vil i de fleste kommuner være en del av kirkens nærområde, og fellesrådene har tilrettelagt gravplasser på egne områder for andre enn kirkens medlemmer etter behov. I mange kommuner vil også stillinger på kirkegården/gravstedet være kombinert med f. eks. kirketjenerstillinger. Det betyr i praksis at det vil bli små stillinger som må knyttes til ulike arbeidsgivere. Den smidigste løsningen for alle parter vil være å fortsette nåværende ordning.

(Spørsmål 8 i spørreskjemaet)

Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

Den nåværende ordning med at den lokale kirke eier kirkebyggene og kommunene er økonomisk ansvarlig, har fungert i praksis med det forbehold at bevilgningene ikke har holdt tritt med kostnader til vedlikehold. Det er ikke tungtveiende grunner til at denne ordningen ikke skal fortsette, men kommunene må settes bedre i stand til å greie de kostnader som følger med. Et spesielt problem er at mange spesielt verneverdige kirker og kirker som tas i bruk, og må få en egen status og bli et statlig ansvar slik utvalget foreslår.

15.09.06 HRL/JKS

Staten og Den norske kirke - Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans: *Kragerø kirkelige fellestråd.*

Type høringsinstans

- Kommune
- Menighetsråd/kirkelig fellestråd/bispedømmeråd
- Prost/biskop
- Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- Annen offentlig instans
- Annen privat instans

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Svar:

*Frihet hos 2 livssyns frihet i Norge
Fortsatt konstant verdi grunn lag staten*

2. Den norske kirke som statskirke:

- Bør fortsette ³
- Bør avvikles ⁴
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- Grunnloven ²
- Egen kirkelov vedtatt av Stortinget ⁵
- Lov om trossamfunn
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- Gjennom medlemsavgift
- Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- Offentlig finansiering uten medlemsavgift ⁷
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- Valgordningene bør være som i dag 1
 Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttede organer 6
 Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

- Ingen tillegg
 De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene
 Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget 7
 Det humanistiske verdigrunnlaget
 At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke 7
 Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelt annet:

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellesråd)
 Kommunen 6
 Vet ikke / ønsker ikke å svare

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
 Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
 Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
 Vet ikke / ønsker ikke å svare